

Oddamenninir í okkara banka!

Oddagrein

Tað er at fegnast um, at vit hava fólk í landinum, sum tora og duga at siga sína meining. Ein av teimum er Birgir Danielsen, sum Sosialurin hevði eina samrøðu við mikudagin. Umframt at vera stjóri í Fiskasøluni í mong ár var hann eisini nevndarformaður í Sjóvinnubankanum, so hann var ein av teimum týðandi í samfelagnum í sjeyti- og áttatiárunum.

SOSIALURIN spyr Birgir Danielsen um tað ikki hevði borið til at stýrt búskapinum betur, um vit høvdu havt ein landsbanka í áttatiárunum, tá heimastýrið misti tamarhald á búskapinum. Gamli sjóvinnubankastjórin heldur at ein landsbanki hevði kunnað stýrt búskapinum betur, og hann leggur afturat, at teir vóru ímóti landsbankanum, tí teir vildu ikki hava politiska valdið inn í bankarnar.

LÍKT er til, at Birgir Danielsen hevur misskilt okkurt, tí ein landsbanki er ikki forlongdi armurin hjá landstýrinum ella lögtinginum, men ein sjálvstøðugur stovnur, sum m.a. skal ráðgeva landsmyndugleikunum og stýra gjaldoyrasamskiptinum við umheimin.

BANKARNIR søgdu í áttatiárunum, at vit høvdu ikki brúk fyri einum landsbanka, og tískil floyndu uttanlandsláni inn yvir okkum. Nógv av teimum vóru forhondslán, sum vórðu sett í føroysku bankarnar, og bankarnir skulu jú vinna pening, so útlán vórðu bjóðað einum og hvørjum, líka mikið, hvussu kreditivrið var.

HESUM partinum stýrdu bankarnir! Bankarnir sleppa ikki undan ábyrgdini, at teir vóru medvirkandi til, at privata brúkið vaks ómetaliga nógv, og at húsaprísir fóru langt upp um veruliga virðið. Syndarlígu avleiðingar kenna vit øll, og hesum kunnu bankarnir ikki renna undan.

BIRGIR Danielsen sigur, at Sjóvinnubankin ávaraði landsmyndugleikarnar, men at tað nýtt-aði lítið. Hetta er aftur eitt dømi um, at neyðugt var eisini tá við einum sterkum landsbanka, sum nústani nú verður bygdur upp við fólkum við góðum og dyggum búskaparlíggum førleika.

HETTA er sjálvandi bara ein partur av sorgarleikinum. Ein annar partur er, at vinnuliga fløgummar vóru alt ov stórar. Kredittingarnar - eisini hjá bankanum - vóru órealistiskar. Men bankarnir tóku á seg ábyrgdir fyri privatar kundar, sum bankarnir neyvan kláraðu, tá skræðlið kom. Harafturat lótu bankarnir heldur ikki lán til eina jollu uttan landskassaveðhald. Og tað hava vit eisini merkt sviðan av. Men eisini í einum slíkum føri hevði verið brúk fyri eini góðari figgjardeild, landsbanka og búskaparráði at meta um fløgur og kreditivrið. Landsmyndugleikarnir gjørdu nógv skeivt, men bankarnir - og oddamenninir - kunnu ikki renna undan ábyrgd!

Sosialurin

Lesarabrøv

Viðvirkjandi verkfallinum hjá YF

Stríðið ímillum YF og skúla- og mentamálastýrið (Eilíf Samuelsen), er nú vorið so drúgt og langt, at ongin vón tykist at verða fyri einari loysn í málinum. Jólafrítdin, sum vanliga er uml. 14 dagar, er blivin til tað sama sum ein summarfrítdin. Runt um í landinum ganga studenta- og HF-skúlanæmingar og stúra fyri framtíðini, hetta eru serliga 3. g'arar og 2. HF'arar. Hvi er stóðan so trupul, og hvør hevur ábyrgd av hesi stóðu?

Næmingarásformaðurin í Hoydølum, segði í »Dagur og vika« 22.1.1998, at Eilíf Samuelsen hevði alla ábyrgdina av stóðuni, men er tað nú so einfalt, at øll ábyrgdin bert kann leggjast á landsstýrsmannin? Um hugsað verður um nær YF valdi at fara (fór) í verkfall, so kundi teirra »timing« ikki verið betri, tí hetta var júst rætta tíðin at fara í verkfall, har verkfallið rakti harðast og gjørdist effektivast, fyri YF's viðkomandi. Hetta er orsøkin til, hví stóðan er so akut og trupul, sum hon er í dag.

Upprunliga so var hetta eitt stríð ímillum YF og skúla- og mentamálastýrið, men tað tykist mær, sum um stóðan er blivin ein onnur. Hetta er blivið til eitt stríð hjá studentaskúlanæmingunum í Føroyum. Vit (sam-

an við foreldrum) verða nýttir sum eitt amboð, soleiðis at YF kann vinna í hesum stríðinum. Vit mugu ikki vera so býtt og naiv, at hugsa, at vit standa til at vinna nakað stórt í hesum stríði. Eg eri ikki ósamdur við YF um, at 28 næmingar í einum flokki er alt ov nógv, sjálvandi eri eg ikki tað, men er tað stríðið, sum upprunaliga var YF's, veruliga vert hugvuna? Vit mugu vera ansin, at tað ikki verða vit sjálvi, ið gera enda á einum møguleika fyri at fáa prógv ið summar. Eg haldi, at tað er bæði skúla- og YF's gjørdist so trupul sum hon nú er - tað er púra greitt.

At enda havi eg hug at siga, at ein týðningarmikil trupulleiki í øllum slíkum málum ofta er, at tað føroyingar aldrin hava duga at slaka til tess at vinna. Vit kenna tað frá londum rundan um okkum, men tað verður ikki nýtt í Føroyum, vegna »stoltteika føroyinganna«.

Kompromispolitikkur sýnist at vera eitt ljótt orð í føroyskum politikki, hetta er nakað ið bæði YF og skúla- og mentamálastýrið

Kambisdali, men at hesir eisini sýna okkum solidaritet, soleiðis at vit fáa møguleikan at fáa students- og HF-prógvið í summar. Stríðið um 24 ella 28 skal ikki vinnast nú, fyrst og fremst má talan verða um okkara stríð, sum vit hava gildið nógv fyri, at fáa studenta- og HF-prógvið.

Ábyrgdina hava bæði YF og landsmyndugleikar á skúlaákinum: Snorri Fjallsbak, sum eitur minari askoðan ikki er rætti maðurin til uppgávu, tí hesin sýnist at vera alt ov treiskur og hevur hug til at loypa fram av, ein maður, ið ikki er at samráðast við. Petur Petersen saman við Eilífi Samuelsen, sum vit øll eru samd um, kundi virka fyri, at stóðan ikki gjørdist so trupul sum hon nú er - tað er púra greitt.

At enda havi eg hug at siga, at ein týðningarmikil trupulleiki í øllum slíkum málum ofta er, at tað føroyingar aldrin hava duga at slaka til tess at vinna. Vit kenna tað frá londum rundan um okkum, men tað verður ikki nýtt í Føroyum, vegna »stoltteika føroyinganna«.

Kompromispolitikkur sýnist at vera eitt ljótt orð í føroyskum politikki, hetta er nakað ið bæði YF og skúla- og mentamálastýrið

saman við Eilífi Samuelsen áttu at hugsa um.

Orsøkin til at eg valdi, at skriva hetta er einföld, eg finni meg ikki í at vit lesandi verða nýtt í hsum máli, sum vit verða, og heldur ikki finni eg meg í, at okkara framtíð verður sett uppá spæl soleiðis, sum hon verður. Serliga vildi eg heita á 3. g'arar og 2. HF'arar, at umhugsa teirra stóðu viðvirkjandi framhaldandi stuðuli til YF, er ta tað vert, tí vit líða mest í hesum stríðið, og er hetta okkara stríð? Lærarnir hava enn einki mist í hesum máli, og landsstýrið hevur funnið viðvirkjandi lønarútreiðslum til YF. Tann einasti veruligi taparin í málinum, eru studentar og HF-arar, serliga 3. g og 2. HF, ið mugu leggja alt teirra álít á hinar partarnar í málinum, um ein loysn skal fáast og soleiðis bjarga hugvuni.

23.1.1998

Við vón um skjóttari loysn
3. g'ari í Hoydølum

P.S. Hvat er blivið av studentar andanum, ið vit øll kenna frá fyrr av, og er tað veruliga neyðugt, at vit verða leidd av foreldrum okkara?

Brandskúla við Áir og í Klaksvík - einki er broytt í føroyskum politikki

Valár er, tað ferskasta dømi er, at uppsagdi landsstýrsmáðurin í sjóvinnumálum avgjórði, at brandskúli o.a. fyri sjófólk við fiskiskipum og handilsskipum skal liggja í Klaksvík. Hvi tað skuldi til Klaksvíkar er ikki so ringt at hugsa sær, tá ið ein veit hvønn flokk fyrrverandi landsstýrsmáður umboðar og hvør er valdur fyri henda flokk í Norðoyggjum.

Eg haldi at øll vinnan sum hevur við sjófólk at gera er samd um, at brandskúlin við Áir er ein góður skúli, við

góðum lærarum. Áir liggur sentralt í landinum og avleiðis frá bygðum øki, so at roykur frá brandskúlanum nerrar umráði sum minst. Bygningar til brandskúlan eru har og møguleiki til innivist er eisini tilstaðar, somuleiðis eru møguleikar til útbýggingar eisini við Áir.

Eisini skulu oljufeløg vera hugaði at stuðla einari útbýgging við Áir við tilfari, soleiðis at útbýggingin blívur so blígg sum gjørligt. Tá ið man veit, at eitt uppskot hevur ligið í landsstýr-

inum til útbýgging av brandskúlanum við Áir, so at hesin kann bliva ein miðdepil fyri allari undirvísing av sjófólki, viðvirkjandi brand-, royklavara og trygdarskeiðum, sum krevjast í dag av sjóvinnumyndugleikunum og oljvinnuni er flytingin til Klaksvík ikki væl umhugsad.

Í Klaksvík kunnu sjófólk taka eitt trygdarskeið, sum sjóvinnumyndugleikarnir krevja, men uttan at taka nakað frá hesum skeiði, so er veruleikin tann, at føroyingar sum fara at sigla við

skipum t.d. úr Hollandi, mugu fara á trygdarskeið í Hollandi. At tað føroyska skeiðið ikki er viðurkent í altjóða høpi kann eg ikki trúgva, tí so er tað »næstan« eingin grund til at fara á skeiðið.

Hesin politikkur, við at tær smáu kommunurnar har okkurt virksemi er allatíðina skulu verða fyri miss, meðan tær stóru bert skulu hava meir, er harmiligur.

Finnleif Guttesen,
Tvøroyri

Deyvafelag Føroya

Skrivstovan í Deyvahúsinum »Effata«, Íslandsvegur 10 B, er opin mánadag-friggjadag kl. 9-15. Telefon 17597. Telefax 13609. Teksttelefon, ring 0032 og blá um 16929. Limafundur hvørt mánaðskvöld kl. 19-23.

Kvinnuhúsið

Ráðgevingin hjá Kvinnuhúsinum er opin hvørt hóskvöld frá kl. 19.00-21.00, inngongd hjá KFUM, Oman Plisvarða 2, ella á tlf. 17200.

Kvinnuhúsið er opið gerandisdagar frá kl. 10.00-16.30. Telefonin, 17200, svarar hvønn dag frá kl. 10.00 fyrrapart til kl. 7.00 á morgni.